

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 218)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Ticaret ve Yatırım İlişkilerinin Geliştirilmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/576)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1535/5579

12.11.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 27.10.1999 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Ticaret ve Yatırım İlişkilerinin Geliştirilmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

TASARININ GEREKÇESİ

Hükümetimiz ile ABD Hükümeti arasında Ticaret ve Yatırım İlişkilerimizin Geliştirilmesine ilişkin bir Çerçeve Anlaşmasının Sayın Başbakanımızın Vaşington ziyareti sırasında imzalanması hususunda bir mutabakata varılmıştır.

Söz konusu Anlaşma özünde iki ülke arasındaki ticaret, yatırım ve ekonomik ilişkilerimizle ilgili konularda yeni ve müessir bir Konsey mekanizmasının oluşturulmasını öngörmekte olup, serbest ticaret anlaşmalarına en yakın değerdedir.

Bu Anlaşmayla, iki ülke arasındaki ticaretin artırılması olanaklarının araştırılması ve yatırımların teşvik edilmesi yöntemlerinin bulunması imkân dahilince girecek ve böylece ilişkilerimize yeni bir boyut kazandırılmış olacaktır.

Anlaşma'da öngörülen belli başlı prensipler aşağıdadır :

- Karşılıklı yarar sağlayacak şekilde mal ve hizmetlerin değişimini kolaylaştırmak ve teşvik etmek ile her iki ülke vatandaşları ve şirketleri arasındaki ticaretin çeşitliliğini güvence altına almak yönünde uygun tedbirler alınacaktır.

- Türkiye-ABD Ticaret ve Yatırım Konseyi kurulacaktır. Söz konusu Konsey'in Türk Tarafı eşbaşkanlığını Dış Ticaret Müsteşarlığımız, ABD Tarafı eşbaşkanlığını ise ABD Ticaret Temsilciliği yapacaktır.

- Konsey'de ticaret ve yatırımla ilgili gerekli görülecek yeni anlaşmalar belirlenecek, ticaret ve yatırım engelleyici unsurların tespiti ile ortadan kaldırılmasına gayret sarfedecektir.

- Anlaşmanın yürürlüğe girmesini takip eden 30 gün içinde Konsey'in ele alacağı "Eylem Planı" hazırlanmış olacaktır. Eylem Planına Taraflar önemli gördükleri konuları dahil edebileceklerdir.

- Eylem Planı haricinde Taraflarca, Konsey'in gündemine konu eklenmesi olarak dahilindedir.

Bu Anlaşmayla, her iki ülke arasında özellikle serbest ticareti engellemekte olan hususların kaldırılması yönünde faaliyet gösterilecek ve öneriler üretilecek bir ortama kavuşmuş olunacaktır.

Ayrıca, üzerinde önemle durduğumuz ülkemizde Serbest Sanayi Bölgeleri kurulması yoluyla ABD'ne bu bölgelerden gümrüksüz ihracat olanakları konusu, bu Anlaşma kapsamında ele alınabilecektir.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ GEREKÇE

Hükümetimiz ile ABD Hükümeti arasında Ticaret ve Yatırım İlişkilerimizin Geliştirilmesine ilişkin bir çerçeve Anlaşmasının Sayın Başbakanımızın Vaşington ziyareti sırasında imzalanması hususunda bir mutabakata varılmıştır.

Söz konusu Anlaşma özünde iki ülke arasındaki ticaret, yatırım ve ekonomik ilişkilerimizle ilgili konularda yeni ve müessir bir Konsey mekanizmasının oluşturulmasını öngörmekte olup, serbest ticaret anlaşmalarına en yakın değerdedir.

Bu Anlaşmayla, iki ülke arasındaki ticaretin artırılması olanaklarının araştırılması ve yatırımların teşvik edilmesi yöntemlerinin bulunması imkân dahiline girecek ve böylece ilişkilerimize yeni bir boyut kazandırılmış olacaktır.

Anlaşmada öngörülen belli başlı prensipler aşağıdadır :

- Karşılıklı yarar sağlayacak şekilde mal ve hizmetlerin değişimi kolaylaştırılacak ve teşvik edilecektir. Ayrıca her iki ülke vatandaşları ve şirketleri arasındaki ticaretin çeşitliliğini güvence altına almak yönünde uygun tedbirler alınacaktır.

- Türkiye-ABD Ticaret ve Yatırım Konseyi kurulacaktır. Söz konusu Konsey'in Türk Tarafı eşbaşkanlığını Dış Ticaret Müsteşarlığımız, ABD Tarafı eşbaşkanlığını ise ABD Ticaret Temsilciliği yapacaktır.

- Konsey'de ticaret ve yatırımla ilgili gerekli görülecek yeni anlaşmalar belirlenecek, ticaret ve yatırım engelleyici unsurların tespiti ile ortadan kaldırılmasına gayret sarfedecektir.

- Anlaşmanın yürürlüğe girmesini takip eden 30 gün içinde Konsey'in ele alacağı "Eylem Planı" hazırlanmış olacaktır. Eylem Planına Taraflar önemli gördükleri konuları dahil edebileceklerdir.

- Eylem Planı haricinde Taraflarca, Konsey'in gündemine konu eklenmesi olarak dahilindedir.

Bu Anlaşmayla, her iki ülke arasında özellikle serbest ticareti engellemekte olan hususların kaldırılması yönünde faaliyet gösterilecek ve öneriler üretilecektir.

Ayrıca, üzerinde önemle durduğumuz ülkemizde Serbest Sanayi Bölgeleri kurulması yoluyla ABD'ne bu bölgelerden gümrüksüz ihracat olanakları konusu, bu Anlaşma kapsamında ele alınabilecektir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 11576

Karar No. : 128

26.11.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Ticaret ve Yatırım İlişkilerinin Geliştirilmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 24 Kasım 1999 tarihli 19 uncu Birleşiminde Dışışleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı temsilcileri ile Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkililerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Ticaret, yatırım ve ekonomik ilişkilerle ilgili konularda Ticaret ve Yatırım Konseyi kurulmasını öngören, iki ülke arasındaki ticaretin artırılması amacını taşıyan Anlaşma Komisyonumuzca benimsenmiş ve Tasarı gerekçede yapılan değişikliklerle kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Kâtip
<i>Kâmrân İnan</i>	<i>Mehmet Ali Bilici</i>
Van	Adana
Üye	Üye
<i>Ali Tekin</i>	<i>Müjdat Kayayerli</i>
Adana	Afyon
Üye	Üye
<i>Nesrin Ünal</i>	<i>Hasan Erçelebi</i>
Antalya	Denizli
Üye	Üye
<i>Seyyit Haşim Haşimi</i>	<i>Mustafa Yaman</i>
Diyarbakır	Giresun
Üye	Üye
<i>Azmi Ateş</i>	<i>Osman Yumakoğulları</i>
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
<i>Rahmi Sezgin</i>	<i>M. Necati Çetinkaya</i>
İzmir	Manisa
Üye	Üye
<i>Biröl Büyükoztürk</i>	<i>M. Cengiz Güleç</i>
Osmaniye	Sivas

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ HÜKÜMETİ ARASINDA TİCARET VE YATIRIM İLİŞKİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. — 29 Eylül 1999 tarihinde Vaşington'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Ticaret ve Yatırım İlişkilerinin Geliştirilmesine İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ HÜKÜMETİ ARASINDA TİCARET VE YATIRIM İLİŞKİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Bülent Ecevit

Başbakan

Dev. Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı

R. Önal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakanı

F. Ünlü

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı V.

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Bayındırlık ve İskân Bakanı

K. Aydın

Tarım ve Köyişleri Bakanı

Prof. Dr. H. Y. Gökalp

Kültür Bakanı V.

F. Ünlü

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

S. Somuncuoğlu

Devlet Bakanı V.

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı V.

E. Öksüz

Millî Savunma Bakanı

S. Çakmaköğlu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durmuş

Çalışma ve Sosyal Güv. Bakanı

Y. Okuyan

Turizm Bakanı

E. Mumcu

Çevre Bakanı V.

Prof. Dr. N. Çağan

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

ve Başb. Yrd.

M. C. Ersümer

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

Y. Yalova

Devlet Bakanı

R. K. Yücelen

Devlet Bakanı

E. S. Gaydalı

Devlet Bakanı

M. A. İrtemçelik

İçişleri Bakanı

S. Tantan

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı

Prof. Dr. E. Öksüz

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. K. Tanrıku

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ HÜKÜMETİ ARASINDA TİCARET VE YATIRIM İLİŞKİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti (tek olarak "Taraf" ve birlikte "Taraflar" şeklinde anılacaklardır) :

1. İki ülke arasındaki ortaklığı, dostluğu ve işbirliği ruhunu artırma arzusuyla;
2. Her iki ülkenin uluslararası ticaretini ve karşılıklı ekonomik ilişkilerini daha da geliştirme arzusuyla;
3. Her iki ülkenin Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyesi olduklarını dikkate alarak ve bu Anlaşmanın Dünya Ticaret Örgütünü kuran Marakeş Anlaşması ve DTÖ ile ilişkili veya himayesi altında sonuçlandırılmış olan anlaşmalar, mutabakatlar ve diğer belgeler çerçevesindeki Tarafların hak ve yükümlülüklerine hâle getirmedigini not ederek;
4. Uluslararası ticaret ve yatırım için açık ve tahmin edilebilir bir ortamın yaratılmasının önemi kabul ederek;
5. Her bir Tarafın, artan uluslararası ticaret ve yatırım sonucunda kazanacakları faydaları ve ticareti tarif edici yatırım önlemlerinin ve korumacılığın Tarafları bu faydalardan mahrum bırakacağını kabul ederek;
6. Yerli ve yabancı özel yatırımın, büyümeyi arttırmada, istihdam yaratmada, ticareti arttırmada, teknolojiyi geliştirmede ve ekonomik kalkınmayı güçlendirmedeki temel rolünü kabul ederek;
7. Doğrudan yabancı yatırımların Tarafların her birinin çıkarlarına olumlu katkıda bulunduğunu kabul ederek;
8. Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında daha önceden akdedilmiş olan Anlaşmaları kabul ederek ve işbu Anlaşmanın Tarafların sözkonusu Anlaşmalar çerçevesindeki hak ve yükümlülüklerine hâle getirmedigini not ederek;
9. Hizmet sektörünün ekonomilerinde ve ikili ilişkilerinde artan önemini kabul ederek;
10. Her iki ülkenin pazarlarına daha fazla girişi kolaylaştırmak için tarife dışı engelleri ortadan kaldırmının gereğini kabul ederek;
11. Fikri mülkiyet haklarına yeterli ve etkin koruma ve uygulanma sağlanmasının ve fikri mülkiyet hakları sözleşmelerine bağlı kalmanın önemini kabul ederek;
12. Uluslararası Çalışma Örgütünün temel Sözleşmelerinin özünü teşkil eden ilkelere dayalı uluslararası düzeyde kabul görmüş temel çalışma standartlarına uyulması ve teşvik edilmesi doğrultusunda çalışmanın her iki ülkenin de ekonomik refahı için önemini kabul ederek;
13. Ticaret ve çevre politikalarının sürdürülebilir kalkınmanın ilerletilmesinde beraberçe destekleyiciliğini güvence altına alma arzusuyla;
14. İki ülke arasındaki özel sektör temaslarını teşvik etmek ve kolaylaştırmak arzusuyla;
15. 20-21 Ekim 1998 tarihli Türkiye-ABD Ortak Ekonomik Komisyonu Ortak Bildirisi ile 28 Ocak 1998 tarihinde Ankara'da imzalanmış olan ticari istişare mekanizmasının tesisine dair Mutabakat Zaptında ortaya konulan ilkeleri kabul ederek;

16. Ticaretin daha serbestleştirilmesini kolaylaştırmaya yönelik anlaşmaların müzakere edilmesi de dahil olmak üzere, ticareti ve yatırımları serbestleştirmek için yöntemler araştırmak amacıyla ikili bir mekanizma kurmanın ortak çıkarlarına hizmet edeceği mütalahasıyla;

Taraflar aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmışlardır :

MADDE 1

Taraflar, bu Anlaşma hükümleri ile uyumlu olarak ürün ve hizmet ticaretini genişletme arzularını beyan ederler. Taraflar karşılıklı yarar sağlayacak şekilde malların ve hizmetlerin değişiminin kolaylaştırılması ve teşvik edilmesi ve uzun vadeli kalkınma için uygun koşulların ve kendi vatan-daşları ve şirketleri arasındaki ticaretin çeşitliliğinin güvence altına alınması için uygun tedbirleri alacaklardır.

MADDE 2

Taraflar, her iki Tarafın temsilcilerinden oluşacak bir Türkiye-Amerika Birleşik Devletleri Ticaret ve Yatırım Konseyi (Konsey) kuracaklardır. Türk Tarafına Dış Ticaret Müsteşarlığınca, ABD Tarafına ise ABD Ticaret Temsilciliği Ofisince (USTR) başkanlık edilecektir. Her iki Taraf, koşulların gerektirmesi halinde, diğer devlet kurumlarının görevlilerinden yardım alabilecektir. Konsey, her iki Tarafa kabul edilen tarihlere yılda en az bir defa toplanacaktır.

MADDE 3

Konseyin amaçları, Tarafların ilgi duydukları belirgin ticaret ve yatırım konularında istişare toplantıları düzenlemek; müzakere için uygun anlaşmaları belirlemek, ticaret ve yatırıma engel teşkil eden hususları tespit etmek ve bunların ortadan kaldırılması doğrultusunda çalışmaktır.

MADDE 4

İkili ticareti daha da geliştirmek ve ürünlerin ve hizmetlerin değişiminde istikrarlı bir artış sağlamak amacıyla Taraflar; ticaret, vergilendirme, fikrî mülkiyet, yatırım, çalışma ve çevre konuları ile Taraflarca üzerinde mutabık kalınacak diğer konularla ilgili başka anlaşmaların arzu edilip edilmediğini mütalaa edeceklerdir.

MADDE 5

1. Taraflardan herhangi biri, Türkiye ile ABD arasında 3 Aralık 1985 tarihinde Vaşington'da imzalanmış olan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması, "Yatırım Anlaşması"ndan kaynaklanmayan herhangi bir yatırım konusu veya herhangi bir ticarî konu hakkında Taraflar arasında istişare yapılmasını talep edebilir. İstişare talepleri, müzakere edilecek konunun yazılı açıklaması ile birlikte yapılacak ve istişareler, talepte bulunan Taraf daha ileri bir tarihi kabul etmedikçe, talepten itibaren 30 gün içinde gerçekleştirilecektir.

2. İşbu Anlaşma, Taraflardan herhangi birinin ulusal hukukuna veya taraf olduğu diğer belgeler çerçevesindeki haklarına hânel getirmeyecektir.

MADDE 6

Bu Anlaşma, Tarafların Anlaşmanın yürürlüğe girmesine ilişkin her iki ülkedeki gerekli yasal yöntemlerin tamamlanmış olduğuna dair bildirimlerin teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

MADDE 7

Taraflar bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra 30 gün içerisinde Konsey için bir eylem gündemi hazırlanması hususunda mutabık kalmışlardır.

MADDE 8

Bu Anlaşma beş (5) yıllık bir süre için yürürlükte kalacak ve bundan sonra yürürlük süresi dolmadan altı (6) ay önce her iki Taraftan biri diğer Tarafa sona erdirmeye talebini yazılı olarak bildirmediği müddetçe geçerliliği her yıl otomatik olarak bir yıl uzayacaktır.

Bu hususları teyiden, aşağıda imzası bulunanlar kendi Hükümetleri tarafından verilen yetkiye dayanarak işbu Anlaşmayı imzalamışlardır.

İşbu Anlaşma; Vaşington'da 29 Eylül 1999 tarihinde, her iki metin de eşit düzeyde geçerli olmak üzere Türkçe ve İngilizce dillerinde iki nüsha olarak imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Ahmet Kenan TANRIKULU
Sanayi ve Ticaret Bakanı

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ
HÜKÜMETİ ADINA

Charlene BARSHEFSKY
ABD Ticaret Temsilcisi

